

Sanatçılar ve Dünya • Brigitte Labbé

Çıtır Çıtır Felsefe Dizisi • Resimleyen: Jacques Azam • Türkçesi: Azade Aslan •

Çocuk Kitaplar • 40 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6

SANAT • BİLİM ve TEKNOLOJİ • OKUMA KÜLTÜRÜ • BİREY ve TOPLUM • KİŞİSEL GELİŞİM

sanat • meslekler • ressamlar • sinema • şiir • heykel • yetenekler • yazarlık • dans • fotoğrafçılık • hayal gücü • sergi • yaratıcılık • duygular • gözlem • icat • kitaplar • müze • felsefe

Tüm dünyada modern bir klasik haline gelen “Çıtır Çıtır Felsefe” dizisinin Türkçe’deki 33. kitabı “sanat” ve “sanatçı” kavramlarını ele alıyor. Her yaştan okuru ortak okumalarda buluşturan ve ülkemizde de çok sevilen dizinin yaratıcısı **Brigitte Labbé** kitabında sanatın gücünü, sınırları aşarak insanları ve dünyayı nasıl etkileyip dönüştürdüğünü anlatıyor. “Sanatçı kime denir?” sorusundan yola çıkan kitap okuru, ünlü sanatçılarla tanıştıyor; müzelere, konser salonlarına, galerilere konuk ediyor. Sanatçıların yaratıcılıkları sayesinde dönemlere, toplumlara, hatta günlük yaşama katkısını çok boyutlu düşündürüyor.

Jacques Azam'ın zengin mizah anlayışını yansıttığı desenleriyle renklenmiş dizinin her kitabında, farklı bir felsefi kavram ya da temel bir konu ele alınıyor. Kavramlar, minik öyküler, kısa kısa örnek durumlar, diyaloglar ya da sorular sayesinde, çocukların kolayca anlayabileceği sadelikte aktarılıyor. Dizi, çocuklar ve felsefe üzerine yapılan birçok çalışmaya da ilham veriyor.

Her şeyin hızla gelip geçtiği, çarpışıp keşiştiği dünyanın gürültüsü içinde, sanatçı mola verip, bir seçim yapar: Bir hareket, bir duygu, bir an, bir şekil, bir ışık, bir renk, bir fikir seçer. Sanatçı, dünyanın gürültü patırtısı içinden bir resim, bir heykel, bir fotoğraf, bir müzik, bir dans, bir şiir, bir tiyatro oyunu, bir roman çıkarır ve bize, “Dur, bak, dinle,” der.

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Sanatçı kime denir? Her resim yapan, şarkı söyleyen, şiir yazan sanatçı mıdır? Sanatçı olmak bir meslek sayılır mı?
- 2- Sanatçı neden var? Marangozun, öğretmenin, doktorun, mühendisin çalışması birileri için yararlı olan, anlaşılır ve somut sonuçlar veriyor; nasıl oluyor da sanatçının kendine göre yarattığı “şey” pek çok kişi için değerli oluyor?
- 3- Sanat dendiğinde aklınıza gelen ilk dal hangisi? Siz meslek olarak seçmek isteseyiz hangi sanat dalını tercih edersiniz? Nedenlerinizle birlikte açıklayın.
- 4- Sizce bir villa mı değerlidir yoksa o villanın Picasso tarafından yapılmış tablosu mu? Neden?
- 5- Sanat eserinin insanda uyandırdığı duyguları listeleyin. Hepsini olumlu duygular mı? Bizi öfkeliendiren, tiksindiren, ağlatan, korkutan, üzen sanat eseri olur mu? İnsanlar olumsuz duygular uyandıran “sanat eseri”ne sahip olmak için neden para öder?
- 6- Aynı sanat eserine bakan/izleyen/okuyan farklı kişiler nasıl oluyor da değişik duygular, izlenimler ediniyor? Bu durum sanat eserinin yetersiz oluşundan mı kaynaklanıyor? Kitapta bunun açıklaması nasıl yapılmış?
- 7- Sanat eserinin “konuşması” ne demek? Örnekler üzerinden açıklayın. Bu “konuşmayı” nasıl duyarız?
- 8- Fotoğrafınızla, bir ressamın yaptığı portreniz arasında ne fark olur? Vesikalık fotoğrafınız sanat eseri sayılır mı? Fotoğrafla resim sanatını ayıran nedir?
- 9- Kitapta sanatçının hangi niteliklere sahip olduğu söyleniyor? Örneklerle açıklayın.
- 10- Bir müziğin, tablonun, dansın, hatta edebiyat eserinin değişik diller konuşulan farklı kültürlerle sahip ülkelerde değer bulmasını, hayranlık uyandırmasını, kabul görmesini nasıl açıklarsınız? Mesela bir Türk şairin şiirleri nasıl olur da Fransa’da ya da Japonya’da da sevilir?

- 11- Kişi 10 yaşında izlediği bir filmi, 25 ve 55 yaşında izlediğinde de aynı mı algılar? Eğer farklı algılıyorsa sebebi ne olabilir?
- 12- Sizce sanatçılar ürettikleri eserlerle çok para kazanır mı? Sanatçı, sanat yaparak çok zengin olur mu? Eğer sanatçı çok para kazanmıyorsa neden “sanat yapmak”ta ısrar ediyordur?
- 13- Müzisyen, ressam, heykeltıraş, balerin, balet, şair, fotoğrafçı, film oyuncusu vb. olarak bir sanat dalını meslek olarak seçeceğinizi söyleseniz ebeveynlerinizin tepkisi ne olur? Aranızda sanatı meslek olarak seçmek isteyenler var mı?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Albüm:** Kitapta adı geçen sanatçıları listeleyin. En bilinen eserleri neler? Her biri için kısa açıklamalar ve görseller kullanarak fiziki ya da dijital bir “Sanatçılar ve Dünya Albümü” hazırlayın.
- **Münazara:** Başka sınıflardan jüri olarak görev yapacak 5 öğrenci seçin. Sınıf 2 gruba ayrılınsın. Bir grup “Sanat ihtiyaçtır” görüşünü, diğer grupsa “Sanat lükstür” görüşünü somut örnekler vererek savunsun. Bakalım, hangi grup jüriyi etkilemeyi başaracak?
- **Sunum:** Mona Lisa tablosunun fotoğrafını büyük ekrana yansıtın. Herkes tabloyu birkaç dakika sessizce seyretsin. Sonrasında öğrencilerin her biri tablodaki kadının, arka planın, renklerin, ışığın ve sonuçta tablonun bütün olarak ona neler düşündürdüğünü birkaç cümleyle söylesin. Görüşleri kaydedin ve beyin fırtınası tamamlandığında ayrıştırın. Tablonun kimlere, ne ifade ettiği ortaya çıksın. Derlenen görüşleri “Mona Lisa Bizim Sınıfta” başlığıyla yaygınlaştırın.
- **Tartışma:** Sanat eserleri büyük paralara alınıp satılıyorsa, sanatın güzel duygular için değil ticaret için yapıldığı söylenebilir mi? Bu durumda sanat eseri, onu yapanın mı yoksa parasını ödeyip satın alanın mıdır? Sanat ve para ilişkisini örnekler üzerinden tartışın.
- **Anket:** Sınıfça birbirinden farklı tarzda iki tablo seçin. Önce bu tabloların öğrencilere ne ifade ettiği hakkında bir tartışma yapın. Sonrasında herkes tabloları çevresinden en az 4 kişiye göstererek, onlara ne düşündürdüğünü sorsun ve yanıtları kaydedin. Bütün yanıtları sınıfça ayrıştırın ve öğrencilerin görüşlerini dışardan derlenen bu görüşlerle karşılaştırın. Ortaklıkları ve farklılıkları ortaya çıkarın.
- **Canlandırma:** 2 öğrenci “uzaylı” olarak seçilsin. Diğerleri, her biri müzik, resim, edebiyat, dans, fotoğraf, karikatür, sinema gibi ayrı bir dalın sanat olduğunu, sanatı bilmeyen bu uzaylılara anlatmak üzere 7 gruba ayrılınsın. Gruplar önce dallarını en iyi açıklayacak örnekler üzerinden kendi aralarında savunmalarını çalışsın. Sonrasında her grup sanatı, sanatçıyı bilmeyen bu 2 uzaylıya dalının neden sanat olduğunu en anlaşılır biçimde anlatsın. Kostüm uydurulmuş uzaylıların sorularıyla gelişecek diyaloglar, bir drama formatında düşünülmeli. Bakalım, ne gibi yaratıcı konuşmalar yapılacak?
- **Film:** Sınıfça Charlie Chaplin’in kitapta sözü edilen “Modern Zamanlar” filminin bant sahnesini izleyin. Yönetmen bu sahneyle neyi vurgulamak istiyor; mesajı izleyiciye geçiyor mu? İzlerken siz ne hissettiniz? O bandın başında her gün o işi yapan bir işçinin yerinde olmak nasıl bir duygudur? Charlie Chaplin’in sanatçı olduğunu söyleyebilir misiniz? Nedenlerinizle birlikte tartışın.
- **Pantomim:** Başta Mona Lisa olmak üzere çeşitli ressamın tablolarını, pratik ve yaratıcı malzemeler kullanarak öğrencilerle canlandırın. Bir etkinlik düzenleyerek bu canlandırmayı bütün okulun ve velilerin izlemesini sağlayın.